

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 18 — Φεβρουάριος 1843. — ΤΟΜ. Β΄.

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ. (*)

ΑΛΒΟΥΚΕΡΚΑΙ—ΚΑΣΤΡΟΣ—ΑΔΑΙΔΗΣ—

ΠΤΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑΣ.

Ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Γάμα ὠφελούμενος ὁ Ζαμορίνος τῆς Καλικούττας, καὶ ζητῶν νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν, καίει τὸ Κοσχίνον (1503), καὶ ἀναγκάζει τὸν βασιλέα αὐτοῦ νὰ καταφύγῃ εἰς τινὰ νῆσον. Ἀλλ' οἱ Πορτογάλλοι ἐπανελθόντες μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸν Φράγκισκον καὶ Ἀλφόν. σον Ἀλβουκέρκην, διὰ λαμπρᾶς κατὰ τῶν Ἰνδῶν νίκης, συνέστησαν ἐκ νέου εἰς τὸν θρόνον τοῦ τὸν βασιλέα τοῦ Κοσχίνου, ἀνεγείραντες καὶ φρούριον πρὸς πλειοτέραν αὐτοῦ ἀσφάλειαν. Δύο τελευταίας ἀποπείρας κάμνει ἀκόμη ὁ δυστυχὴς Ζαμορίνος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Εὐρωπαίους νὰ συστηθῶσιν εἰς τὰς Ἰνδίας· τέλος ὅμως μὲ μεγάλην αὐτοῦ φθοράν καὶ τὴν πυρπόλησιν τῆς Μητροπόλεώς του, βιάζεται νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν θαυμασίον δύναμιν τῶν Πορτογάλλων. — Εἰς τὸ ἐξῆς λοιπὸν ἡ θάλασσα τῶν Ἰνδῶν ἀναγνωρίζει τὴν κυριαρχίαν τῆς Πορτογαλλικῆς σημαίας, καὶ ἡ Εὐρώπη ὅλη μανθάνει τὴν εἰς Λισσαβῶνα πορείαν. Τὸ ἐμπόριον μεταβαίνει πλέον ἐκ τῆς Μεσογείου εἰς τὸν Ὠκεανόν, ὅπου αἱ πραγματεῖαι τῆς Ἀσίας φερόμεναι κατ' εὐθεΐαν εἶναι εὐθηνότεραι παρὰ εἰς τὴν

[*] Ὁρ. Φιλολογ. Αριθμ. 13. 14. 16, 17.

Βενετίαν ἢ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαύωσιν ἀσφαλῶς οἱ Πορτογάλλοι τὰ τοσοῦτον μεγάλα κέρδη τῶν Ἰνδιῶν, ἦτον ἀνάγκη νὰ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των ὅλην τὴν κυριαρχίαν τοῦ τόπου. Διὸ ἔπρεπεν ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους νὰ ταπεινωθῇ ἡ Περσία καὶ ἡ Αἴγυπτος, ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ νὰ ὑποχωρήσωσιν οἱ ἀνεξάρτητοι βασιλεῖς τῶν Ἰνδιῶν, δηλαδή ἡ Πορτογαλλία νὰ κάμῃ ὅ,τι μόλις, μετὰ δύο αἰῶνας, ἡδυνήθη νὰ κατορθώσῃ ἡ Ἀγγλία, ἐντὸς ἐξήκοντα ἐτῶν, μετὰ διαφόρους δολοπλοκίας καὶ μάχας.

Τὴν δεινὴν ταύτην ἐπιχείρησιν ἐπεφορτίσθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁ Ἀλφόνσος Ἀλβουκέρκης (*). Κυριεύει δ' οὗτος κατὰ πρῶτον τὴν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Περσικοῦ κόλπου κειμένην Ὀρμούζ.— Ἦτο δ' ἡ πόλις αὕτη ἀποθήκη τοῦ διὰ τῆς Συρίας γιγνομένου ἐμπορίου τῶν Ἰνδιῶν ἀρκετὰ ἐπίσημος διὰ τὴν εἰς αὐτὴν πανταχόθεν συρροήν. Μὴ δυνάμενος ὁμοῦς ὁ Ἀλβουκέρκης διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν προδοσίαν τῶν ἀξιωματικῶν του νὰ τὴν κρατήσῃ ἐπὶ πλεον, τὴν καταστρέφει ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ μεταβάλλει εἰς ἐρείπια τὴν ἄλλοτε τοσοῦτον ἀνθηρὰν πόλιν. Ἀλλ' ἐν τούτοις μέγας καὶ ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς ἐγείρεται (1507) κατὰ τοῦ Ἀλβουκέρκου ἡ Βενετία, ἥτις μετὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου συμμαχήσασα, ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀνατρέψῃ ὅλα τὰς εἰς τὰς Ἰνδίας σχέδια τῶν Πορτογάλλων. Ἀλλ' ὁ Ἀλβουκέρκης ὑπερισχύσας κατ' αὐτῆς, καὶ διὰ διαφόρων μέσων ταπεινώσας τὴν Αἴγυπτον, ἐπέκτεινε τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας κυριαρχίαν τῶν Πορτογάλλων, κυριεύσας τὴν Γόαν, τὴν Μαλάκκαν καὶ Κεϋλάνην, καὶ κατὰσταθεὶς κύριος ὅλου τοῦ κόλπου τῆς Βεγγαλίας (†).

(*) Ὁ Φραγκίσκος Ἀλβουκέρκης ἐπιστρέφων εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀπώλεσθη μετὰ τινῶν πλοίων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς.

(†) Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπίσης ἐναρέτου καὶ πολεμικοῦ τούτου ἀνδρός, εἰς τὰς Ἰνδίας ἤρχισαν μεγάλαι καταχρήσεις ἐκ μέρους τῶν Πορτογάλλων, καὶ οἱ Ἰνδοὶ μάλιστα πολὺ μετὰ ταῦτα ἤρχοντο εἰς τὸν τίφον του νὰ τὸν ζητῶσι δικαιοσύνην διὰ τὰς ἀδικίας τῶν διαδόχων του.

Ὅτι ἡ μικρὰ καὶ ὀλιγάνθρωπος Πορτογαλλία δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ἑκτασιν τῆς κυριαρχίας της, εἶναι ὁλοφάνερον, καθότι ὅλαι αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἐξηντλήθησαν εἰς τὴν νέαν ταύτην κατάκτησιν. Ἐπίσημος ἀνὴρ μ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἰωάννης Κάστρος ἐμπόδισε πρὸς καιρὸν τὴν πτώσιν της (*). Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ Πορτογαλλία ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ παραιτήσῃ σχεδὸν τὸ πᾶν, ἂν ἄλλος οὐχ ἦτιαν γενναῖος ἀνὴρ, ὁ Ἀταΐδης, δὲν ἤθελε διεγείρει τὸν πρῶτον αὐτῶν ἐνθουσιασμόν, διὰ τοῦ ὁποίου οὐχὶ μόνον ἐκράτησαν οἱ Πορτογάλλοι ὅσα εἶχαν προαποκτήσειν, ἀλλὰ καὶ ἔφεραν εἰς πλεονέτερον τρόπον ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῶν Ἰνδιῶν. (**) Μετὰ τὸν θάνατον ὁμοῦ καὶ τοῦ Ἀταΐδου, οἱ Πορτογάλλοι ἐξαχρειωθέντες ἀπὸ τὰς μεγάλας αὐτῶν ἐπιτυχίας, ἔπεσαν εἰς ὑπερβολικὰς καταχρήσεις, καὶ ἔκτοτε ἡ εἰς τὰς Ἰνδίας κυριαρχία αὐτῶν ἐσμικρύνετο βαθμηδόν, μέχρις οὗ ἡ ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας κυρίευσις τῆς Πορτογαλλίας (1582) ἐπέφερε τὴν παντελῆ σχεδὸν αὐτῆς πτώσιν. Ἀνέλαβε μὲν ἀκολούθως ἡ Πορτογαλλία τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἀλλ' εἰς τὰς Ἰνδίας τῇ ἔμενον μικρὰ τινα μόνον λείψανα τῆς ἀρχαίας αὐτῆς μεγαλειότητος. Ἐὰ δὲ λοιπὰ ἦσαν πλεονεῖς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ὀλλανδῶν.

(*) Ὁ Κάστρος ἦτο κατὰ τὴν ψυχὴν ὁμοίος τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος. Περὶ αὐτοῦ ἔλεγον οἱ Ἰνδοὶ ὅτι “ Κατ' εὐτυχίαν ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ ᾔηται ὀλίγοι Πορτογάλλοι, ὡς καὶ ὀλίγοι λέοντες καὶ τίγρεις, διὰ νὰ μὴν ἀφανίσωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἀνθρώπινον γένος.”

(**) Ἐν πλοῖον τῶν Πορτογάλων μάχεται τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας κατὰ τοῦ στόλου τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀχέμ. Καὶ τέλος, θανατωθέντος τοῦ πλοιάρχου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ θέλων νὰ τὸν ἐκδικήσῃ, ἀναλαμβάνει τὴν κυβέρνησιν τοῦ πλοίου, καὶ εἰσέρχεται νικητὴς εἰς τὴν Μαλάκκαν.